

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
7460-20

meddelad i Stockholm den 30 juni 2022

KLAGANDE

Allmänna ombudet för socialförsäkringen
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 13 november 2020 i mål nr 3683-20

SAKEN

Föräldrapenning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

1. Myndigheterna måste ha rättsligt stöd för alla sina åtgärder, antingen i en författning eller i någon annan av rättsordningen erkänd form, såsom t.ex. rättspraxis.
2. Det här målet gäller AA, som hade ansökt om och fått föräldrapenning för en viss tid för sina två barn. Senare framkom att han under den aktuella tiden hade varit bosatt utomlands och därför inte omfattats av svensk socialförsäkring. Försäkringskassan fann därför att föräldrapenningen hade lämnats felaktigt men ansåg att AA inte behövde betala tillbaka ersättningen eftersom han bedömdes ha varit i god tro. Därefter beslutade Försäkringskassan att återställa de felaktigt ersatta föräldrapenningdagarna.
3. Allmänna ombudet överklagade besluten att återställa föräldrapenningdagarna till Förvaltningsrätten i Göteborg och anförde följande. Återställandet innebär att AA har möjlighet att ta ut samma dagar på nytt. Antalet dagar som en förälder kan få föräldrapenning för är begränsat. Besluten innebär att Försäkringskassan tillåter en dubbelkompensation som saknar stöd i lag.
4. Förvaltningsrätten ändrade de överklagade besluten och bestämde att de uttagna föräldrapenningdagarna inte skulle återställas samt uttalade att redan det faktum att antalet dagar med föräldrapenning är begränsat innebär att det inte kan anses förenligt med lagstiftningens syfte att återställa felaktigt utbetalda ersättningsdagar.
5. Allmänna ombudet överklagade domen till Kammarrätten i Göteborg och yrkade att den skulle upphävas och att Försäkringskassans beslut att återställa föräldrapenningdagarna skulle fastställas.

6. Kammarrätten avslag överklagandet och uttalade följande. Situationen är inte närmare reglerad i socialförsäkringsbalken. Grundregeln i balken är dock att föräldrapenning med anledning av ett barns födelse lämnas under högst 480 dagar sammanlagt för föräldrarna. Att i den nu aktuella situationen återställa dagarna skulle innebära att reglerna om antalet tillgängliga föräldrapenning-dagar åsidosätts. De ska därför inte återställas.

YRKANDEN M.M.

7. *Allmänna ombudet för socialförsäkringen* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska besluta att föräldrapenningdagarna ska återställas.
8. AA anser att överklagandet ska bifallas.
9. *Försäkringskassan* har yttrat sig i målet och anför följande. Det är myndighetens register över uttagna dagar med föräldrapenning som ligger till grund för beräkningen av den försäkrades återstående ersättningsdagar. Vilka dagar som föräldrapenning utges för har betydelse för bl.a. skyddet för den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst, föräldrapenningtillägg från arbetsgivaren och rätten till föräldraledighet. Det är därför viktigt att endast sådana dagar som en person har haft en faktisk rätt till registreras som dagar med föräldrapenning, och att föräldern inte förlorar rätten att själv välja vilka dagar som ersättning ska utges för.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

10. Frågan i målet är om det när föräldrapenning har lämnats felaktigt kan ske ett återställande av de ersättningsdagar som en förälder kan ta ut, så att de felaktigt ersatta dagarna inte räknas av från föräldrarnas totala antal ersättningsdagar.

Rättslig reglering m.m.

11. I 5 § förvaltningslagen (2017:900) slås fast att en myndighet endast får vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen.
12. Enligt 12 kap. 12 § socialförsäkringsbalken lämnas föräldrapenning med anledning av ett barns födelse under högst 480 dagar sammanlagt för föräldrarna. Av 108 kap. 2 § framgår att Försäkringskassan under vissa förutsättningar ska besluta om återbetalning av ersättning som har lämnats felaktigt.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. När en förälder tar ut dagar med föräldrapenning räknas dessa av från det totala antal dagar som föräldern kan ta ut. I det nu aktuella fallet visade det sig att utbetalningar av föräldrapenning till AA var felaktiga för ett visst antal dagar. Försäkringskassan avstod från att kräva tillbaka den lämnade ersättningen men beslutade att återställa de uttagna dagarna.
14. Om Försäkringskassan med stöd av 108 kap. 2 § socialförsäkringsbalken beslutar om återbetalning av föräldrapenning kan den försäkrade inte, i den mening som avses i 12 kap. 12 §, anses ha tagit ut föräldrapenning under de dagar som kravet på återbetalning avser (jfr HFD 2015 ref. 67). I en sådan situation ska därmed de dagar som Försäkringskassan har beslutat om återbetalning för inte räknas av från det totala antalet dagar som den försäkrade har för föräldrapenning. Till följd av ett sådant återbetalningsbeslut ska Försäkringskassan således korrigera uppgiften i sitt register om uttagna dagar med föräldrapenning.

15. Något stöd för att tidigare uttagna dagar med föräldrapenning kan återställas trots att något beslut om återbetalning av felaktigt lämnad ersättning inte har fattats finns däremot inte i socialförsäkringsbalken eller på något annat håll i rättsordningen. Försäkringskassans beslut om detta saknar således laglig grund.
16. Överklagandet ska därmed avslås.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Kristina Ståhl, Thomas Bull,
Mats Anderson, Marie Jönsson och Magnus Medin.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Mårten Olsson.